

Warszawa, dnia 2 grudnia 2022 r.

PREZES

Instytutu Pamięci Narodowej
Komisji Ścigania Zbrodni
przeciwko Narodowi Polskiemu

dr Karol Nawrocki

BIK-071-14(6)/22

**Pan
Krzysztof Kwiatkowski
Przewodniczący Komisji Ustawodawczej
Senat Rzeczypospolitej Polskiej**

Szanowny Panie Przewodniczący,

w odpowiedzi na pismo z dnia 30 listopada 2022 r. w sprawie przekazania informacji na temat szacunkowej liczby osób deportowanych do pracy przymusowej na okres co najmniej 3 miesięcy w granicach terytorium państwa polskiego sprzed 1 września 1939 r. lub z tego terytorium na terytorium:

- a) III Rzeszy i terenów przez nią okupowanych w okresie wojny w latach 1939–1945,
- b) Związku Socjalistycznych Republik Sowieckich i terenów przez niego okupowanych w okresie od dnia 17 września 1939 r. do dnia 5 lutego 1946 r. (oraz po tym okresie do końca 1948 r.) z terytorium państwa polskiego w jego obecnych granicach, uprzejmie informuję co następuje.

Zgodnie z aktualnym stanem badań dokładna liczba osób deportowanych do pracy w III Rzeszy nie jest znana. Według niepełnych statystyk władz niemieckich było to 1 701 412 osób. Na podstawie przeprowadzonych badań historycy szacują, że w rzeczywistości deportacje do pracy w III Rzeszy objęły od około 2 mln do około 3,2 mln obywateli polskich, z tym jednak, że w tych szacunkowych danych nie uwzględnia się długości pobytu.

W przypadku „deportacji do pracy przymusowej” na terytorium ZSRS (i tereny przez niego okupowane) należy zauważyć, że zawarte w cytowanym pojęciu rozumienie sowieckich deportacji może mieć wyłącznie znaczenie umowne. W istocie większość sowieckich

#MojaNIEPODLEGŁA.

deportacji była represjami o charakterze politycznym, którym towarzyszył obowiązek pracy. Dodatkowo należy uwzględnić, że sowieckie deportacje najczęściej obejmowały całe lub niepełne rodziny – w tym dziesiątki tysięcy dzieci – których obowiązek pracy nie dotyczył. Przyjmując wyżej wskazaną umowność dotyczącą samego pojęcia sowieckich deportacji można stwierdzić, że:

1) w okresie 17 września 1939 r. – 5 lutego 1946 r. z terytorium państwa polskiego według aktualnie obowiązujących szacunków, w latach 1940-1941 deportowano od 315 do 330 tysięcy osób. Brak danych, ile z tych osób przebywało w miejscach deportacji co najmniej 3 miesiące. Z pewną ostrożnością można przyjąć, że była to absolutna większość deportowanych, czyli nieco ponad 300 tysięcy osób;

2) dokładna liczba osób deportowanych z terytorium państwa polskiego w kolejnym okresie tj. od stycznia 1944 r. do 5 lutego 1946 r. nie jest znana. Bardzo wstępnie można szacować ją na nie mniej niż 35 tysięcy osób. Również w tym przypadku brak danych, ile z nich przebywało w miejscach deportacji co najmniej 3 miesiące. Nie wydaje się jednak, aby w ciągu tego czasu uległa ona drastycznej redukcji;

3) skala deportacji w okresie od 5 lutego 1946 r. do końca 1948 r. z terenu państwa polskiego w obecnych granicach może być oszacowana, w bardzo przybliżony sposób, na kilkadziesiąt tysięcy osób. Jej podstawowy składnik stanowi ponad 46 tysięcy mieszkańców Górnego Śląska, deportowanych do ZSRS w 1945 r. Nie jest wiadome, ilu z deportowanych przebywało w miejscach deportacji nie mniej niż 3 miesiące.

Z poważaniem

#MojaNIEPODLEGŁA.